

תרגום הקוראן הקדוש לעברית בין מונח למשמעות מונח התפילה כדוגמה

ترجمة القرآن الكريم الى العبرية بين المصطلح والدلالة مصطلح الصلاة انموذجا

*Translation of the Noble Qur'an into Hebrew between term
and indication The term prayer is a model*

م . احمد سعيد عبيد(*)

Ahmed Seed

alisaed@colang.uobaghdad.edu.iq

الخلاصة

تم تسليط الضوء في هذا البحث على ترجمة المصطلح الديني الاسلامي (الصلاة) الى اللغة العبرية، الذي ترجمه اليهودي الاسرائيلي ريفلين .
لقد جمع هذا البحث بين ترجمة القرآن الكريم وترجمة المصطلح ، وثبت ان ترجمة ريفلين للمصطلح الديني الاسلامي (الصلاة) لا يمكن ان تحاكي بلاغة الإعجاز اللفظي للنص القرآني.
ان ترجمة المصطلحات الدينية الاسلامية من العربية الى العبرية جعلت المترجم يواجه صعوبة بالغة في ترجمة نصوص القرآن الكريم الى العبرية، بسبب اختلاف ثقافة كلتا اللغتين، وهي المشكلة الاساسية في عملية الترجمة، فضلاً عن الاختلافات المفاهيمية الدينية بين اللغتين العربية والعبرية.
إن عدم فهم ما ورد في القرآن الكريم من عبادات، وشرائع، وأحكام لا تسمح بتغيير ألفاظ القرآن الكريم والآيات الواردة فيه، وقد جهل المترجم ذلك.
كانت الترجمة المنقولة الى العبرية من قبل المترجم اليهودي (ريفلين) لم تحقق دلالة لغوية واضحة لمصطلح (الصلاة) من خلال بعض الآيات القرآنية التي كانت أنموذجاً لنا في هذه الدراسة، وحددنا الاخطاء الترجيمية في عموم الآيات، وقمنا بتفسير الآيات وافترض ترجمتها الصحيحة، ولاسيما توضيح دلالة مصطلح الصلاة.
الكلمات المفتاحية: الصلاة، الترجمة العبرية للقران الكريم، تقاليد الصلاة لدى المسلمين واليهود، المصطلح والدلالة .

(*) جامعة بغداد/ كلية اللغات/ قسم اللغة العبرية

Abstract

The highlight in this research is the translation of the Islamic term (prayer) into the Hebrew language by the Jewish translator Rivlin. This research has combined the translation of the Holy Qur'an and the translation of the term .

The translation of Islamic terms from Arabic into Hebrew made the translator face great difficulty in translating the texts of the Holy Qur'an into Hebrew, Because of the difference in the culture of both languages, which is the main problem in the translation process, in addition to the religious differences between the Arabic and Hebrew languages.

The lack of understanding of the acts of worship, laws, and rulings that came in the Holy Qur'an It does not allow changing the words of the Holy Qur'an and the verses contained in it, and the translator was ignorant of that.

The translation transferred into Hebrew by the Jewish translator Rivlin (did not achieve a clear linguistic connotation of the term) prayer, (And that is through some Qur'anic verses that were a model for us in this study, and we identified translation errors in the generality of the verse, and we criticized and corrected them.

Keywords : The prayer, the Hebrew translation of the Holy Qur'an, the traditions of prayer among Muslims and Jews, the term and the meaning.

תקציר

במחקר זה נשפך האור על תרגום המונח האסלאמי (תפילה) לעברית מאת המתרגם היהודי ריבלין.

מחקר זה שילב את התרגום של הקוראן הקדוש ותרגום המונח והוכח כי התרגום של ריבלין למונח האסלאמי (תפילה) אינו יכול לדמות את הניסים המילוליים של הטקסט הקוראני. תרגום מונחים איסלאמיים מערבית לעברית גרם למתרגם להתמודד עם קושי רב בתרגום טקסטים של הקוראן הקדוש לעברית, בגלל השוני בתרבות שתי השפות, שהיא הבעיה העיקרית בתהליך התרגום, בנוסף להבדלים הדתיים בין השפה הערבית- לעברית. המתרגם אינו מבין מה מוזכר בקוראן הקדוש של מעשי פולחן, חוקים ופסקי דין, אינה מאפשרת לשנות את דברי הקוראן הקדוש והפסוקים הכלולים בו, והמתרגם לא ידע על כך.

התרגום שהועבר לעברית על ידי המתרגם היהודי (ריבלין) לא השיג קונוטציה לשונית ברורה של המונח (תפילה), באמצעות כמה פסוקים בקוראן שהיו מודל במחקר זה, זיהינו שגיאות תרגום בפסוק הכללי, וביקרנו ותיקנו אותן.

מילות מפתח: התפילה, המעתק העברי לתרגום הקוראן הקדוש, מוסרות התפילה אצל המוסלמים והיהודים, המונח והמשמעות.

מטרת המחקר

המטרה העיקרית של המחקר היא לקבוע את משמעות המונח בהקשר הנכון ואז לתרגם אותו במדויק בהתאם למילות הקוראן החוזרות.

בין מטרות המחקר היא, למנוע מתרגמים לתרגם מונחים דתיים, על פי אמונות שווא, בניגוד למה שנאמר בקוראן הקדוש, לכן, אחת ממטרות המחקר הייתה לבדוק מתרגמים כדי להבין את המשמעויות הנכונות של המונחים המשפטיים של הדת האסלאמית, בתורו הוא יסביר לנו את הגישה והסגנון של המתרגמים היהודים בהתמודדות עם תרגום מונחים איסלאמיים הכלולים בקוראן הקדוש.

הקדמה

חוקרים בתחום חקר התרגום של הקוראן האיצו בניתוח וביקורת שלהם לחשוף מה מכילים התרגומים של פגמים ושגיאות.

הקוראן הקדוש מכיל מונחים אסלאמיים (מוסרי) שהיו ידועים לערבים בעבר, אך הקוראן הקדוש נתן לה משמעות חדשות, מתעניין בלשנים וחוקרי שריעה

כדי להבין את זה באופן נכון. למונח האסלאמי יש משמעויות מעורפלות רבות בשפת היעד.

המונח הדתי נחשב לסוג הטרימינולוגיה העתיק ביותר וחוזר להיסטוריה של הדתות עצמן, לדת היהודית היו מונחים קדושים מיוחדים שמשמעותם לא יכולה להשתנות, רק על ידי החכמים, או אנשי דת או להתייחס לפרשנויות של דת זה בגלל מהתלהבותם של אנשי הדת והכהונה לבצע מקדשים וטקסים דתיים מאז הקמת הדתות. יש הרבה מונחים בדת היהודית מכיוון שהיא נחשבת לדת המונותיאיסטית הראשונה, מונחים דתיים יהודיים נושאים רעיונות ואמונות שיהודים מאמינים בהם לפי המחשבה הדתית היהודית.

הקוראן הקדוש כולל מונחים רבים ממשמעות ספציפית ומושגים מוגבלים, תרגום המשמעויות של מונחים דתיים מהקוראן לעברית דורש דיוק רב מהמתרגם לבחירת המקבילה המתאימה לשאת את המשמעות המקורית שלו, במחקר זה עסקנו במונח תפילה לדוגמה, גם דוגמאות של חנ"ך על התפילה, נוסחאות תפילה יהודיות, מנהגי ומוסרות התפילה בקרב היהודים **המחקר** שלנו התמקד בתרגום המונח תפילה בקוראן הקדוש לעברית על יד המתרגם **ריבלין** פירשנו את משמעות המונח תפילה וביקרנו את השגיאות שנעשו בתרגום, והייתה לנו נקודת מבט באמצעות הצעות לתרגומים. (د. عبد الصاحب، ٢٠٠٧، ص ١٤)

תפילה בעברית

מונח תפילה בעברית נגזר מהפועל (פל"ל), המצביע על חשיבות המונח תפילה,

ופרשנותו על ידי היהודים, כפי שהוא (ברכה, הלל). המילה תפילה באה בתנ"ך ספר ירמיהו.

- "וְאַתָּה אֵל תִּתְפַּלֵּל בְּעַד הָעָם הַזֶּה וְאַל תֵּשֶׂא בְּעַדָּם רִנָּה וּתְפִלָּה וְאַל תִּפְגַּע בִּי כִּי אֵינֹנִי שֹׁמֵעַ אֹתָךְ" (תנ"ך, ירמיהו, ١٦, ٧)
ניתן לקיים תפילות בכל שעה ביום ראש מושפל, אנו לוחשים תפילה קצרה לאלוקים. בזמנים של סבל וכאב, או אפילו כאשר אנו חווים מצוקה זמנית, אנו פונים לבוראנו ומבקשים את עזרתו, זוהי תפילה בצורתה המהותית ביותר. התורה מורה לנו להגיע אל ה' כאשר אנו חווים קושי; הניסוח המדויק אינו מהותי - מה שחשוב רק הוא שהקומוניקט הזה נובע מהלב. (Prayer Jewish, ٦٢, ٢٠١٠).

בתפילה יהודית הם מפנים את הודעות התפילה שלהם ישירות לאלוהים. לא מעורב אדם מתווך או חפץ או דבר. עם זאת, יש קריטריון חשוב אחד והוא שיש לנו "קוונה" או כיוון חשיבה כלפי מה שאנחנו אומרים. אז התפילה חייבת לכלול גם את המחשבות האלה. (Morris ٨٩, ١٩٥٩).

חשיבה אינה בהכרח תפילה, אם כי היא יכולה להיות בה, וכפי שצוין לעיל חייבת להיות חלק ממנה. אבל אנחנו יכולים לחשוב על עניינים רוחניים שהיינו רוצים לכלול בתפילותינו, בלי בהכרח להתפלל באותו הזמן. (שם)

במקור, מצוות התפילה לא דבקה בזמנים ספציפיים, ולא היה תסריט מוגדר שאפשר לכל אדם לבחור את המילים שלו כדי לפנות לבורא. אמנם היה מתכונת סטנדרטית לתפילה: שבח לקב"ה, ואחריו שאלו אותו על כל צרכיו, ואחריו הבעת

תודה על כל מה שאלוהים עשה למעננו בין אם ביחד או פרטני. (שם, ٩١)

משמעות המילה תפילה התפתחה בימי הביניים לציון על ספר התפילה היהודי. (שושן, ١٩٩٣, עם ٥٢٤).

לגבי הנוסחה בפועל, הם משתמשים בעבודה הפועל התפלל, כפי שנאמר בתנ"ך .

- "בְּהִנָּגָה עִמָּךְ יִשְׁרָאֵל לִפְנֵי אֵיזֵב אֲשֶׁר יִחַטְּאוּ לָךְ וְיָשְׁבוּ אֵלֶיךָ וְהוֹדוּ אֶת שִׁמְךָ וְהִתְפַּלְּלוּ וְהִתְחַנְּנוּ אֵלֶיךָ בְּבֵית הַזֶּה." (מלכים א' ٤-٨)

- "בְּכָל זֹאת לֹא חָטָא אֵיזֵב וְלֹא נָתַן תְּפִלָּה לְאֱלֹהִים." (איוב ١٧-١٦)
- "ש' להם עיניים אליך והם סוגדים לך" (יהושע ٤-٤٥)

התפילה היא אחד הטקסים החשובים ביותר בבית הכנסת, ובתחילת הדרך היא נעשתה באופן ספונטני בהתאם לנסיבות ולצרכים המיוחדים לא הייתה לו מחויבות מבחינת דקדוק וזמן במקום זאת, זוהי עבודה שנקבעה על ידי האדם ובכל זמן, כי בסיס הפולחן היהודי הוא הקרבת קורבנות ואפשר להחליף תפילה במקום הצעות, (הי בקר תשמע קולי, בקר איערך - לך ואצפ) מילה זה איערך ציין להצעת הקרבנות. (וינרוט, ٢٠٠٧, ٥٣)

כפי שמתברר לנו, החזרה על התפילה ביום אחד, "ערב ובקר וצהרים אשיחה ואהמה וישמע קולי": (שם, ٢٠٠٧, ٥٥)

הנביא דניאל היה הראשון שהתפלל את שלוש התפילות בכל יום .

- "וְדַנְיָאֵל כָּדִי יָדַע דִּי רָשִׁים קְתָבָא עַל לְבִיתָהּ וְכוּיָן פְּתִיחָן לָהּ בְּעִלְיָתָהּ נָגִיד יְרוּשָׁלַם וְזִמְגִין תִּלְתָּהּ בְּיוֹמָא הוּא בָרַךְ עַל

בְּרִכּוֹהִי וּמִצִּילָא וּמוֹדָא קְדָם אֱלֹהֵהּ כָּל קָבֵל
דִּי הָנָא עָבַד מִן קְדָמָתָא (דניאל ١-٦)
אומרים שהאבות היו אלה שהניחו
את שלוש התפילות הללו בצורה ידועה,
תפילת אבות תיקנום.

היהודים רואים שהתפילה היא
מצווה מהתורה וחובה לגיטימית לעבוד
את ה', המלווה את היהודי בכל מעשיו.
חברי כנסת הגדולה קבעו כי יש להתפלל
שלוש פעמים ביום. לאחר חורבן בית
המקדש, התפילה נחשבת כתחליף למעשה
ההקדשה, על פי הכתוב בפסוק: "וימלא פרי
חמדתנו" (הוש"ע) ٤: ٣ (קלמן רייף, ١٧٥-
١٨٢, ١٩٨١)

הנביא איברהים ערך את תפילת
שחרית, יצחק הניח תפילה מנחה, הנביא
יעקב תפילה ערבית, זה היה בניסיון
לומר שתפילה ספונטנית הייתה לפני
הגשת המנחות כפי שנאמר בתנ"ך: (جامع
الصلوات والتسابيح، ١٩٤١، صفحة ٣٠)
- **"וַיִּשְׁכֶּם אֲבֹרְהָם בַּבֶּקֶר אֶל הַמָּקוֹם**
אֲשֶׁר עָמַד שָׁם אֶת פְּנֵי יְהוָה". (בראשית:
١٩-٢٧)

אנשי בית הכנסת הגדול קבעו מסגרת
לתפילה זו, היא התפתחה לתפילת קהל
בתקופת בית שני היא הפכה לחלק חשוב
מהחיים הדתיים, ולסמל לחיבור בין האדם
לאלוהים. (שם, ٣١)

נוסחאות תפילה יהודיות

טקסי התפילה הפכו למוסד לאחר
שהמעשה הדתי של הקרבת קורבנות בשם
האומה נעדר, ומאז הפכו התפילות בציבור
לחלופה להקרבת קורבנות. לאחר חורבן
בית המקדש היה חובה להקריב קורבנות,

והתפילה הייתה מוסד לאיחוד עם ישראל
ולקירובו לה'. (פליישר, ١٩٩٠, ٤٤١)

ישנן שתי צורות עיקריות של תפילה יהודית:

נוסח אשכנז: צורת התפילה של
יהודי אשכנז מקורה בגרמניה (היהודים
מכנים את גרמניה "אשכנזית") ומתבססת
בעיקרה על היחס בין צורת התפילה
של גאונים לצורת התפילה הישראלית
הקדומה, במרוצת הדורות הושפע הנוסח
האשכנז מהוראות השריעה של חכמי
אשכנז. (אלבוגן, ١٩٧٢, ٢٨٤)

בימי הביניים היו לא מעט מהשינויים
הטקסטי, וטקסטים סטנדרטיים לא נוצרו
באופן סופי אלא לאחר הופעת הטקסטים
המודפסים. כאשר יהודים אשכנזים היגרו
מגרמניה לארצות מזרח אירופה, הם הביאו
עימם את הסגנון האשכנזי, אך חלו שינויים
נוספים בין הסגנון שנוצר בארצות המזרח
לסגנון בארצות המערב. שלושה סניפים
עיקריים הוקמו בסגנון אשכנזי: ראשונה,
אז הגיעו לאירופה עולי חסידים). הענף
המערבי שהיה נהוג במערב, הענף המרכזי
שנקרא במנהג הסכסוני לעומת זאת, הגרסה
האשכנזית נשארה כמעט אך ורק במרכז
מערב אירופה ובמרכזה (לפחות עד מלחמת
העולם. (Arthur ٣, ٢٠١٣).

לאחר שתנועת החסידות סינתזה את
הנוסח הספרדי ולא את הנוסח האשכנזי,
שהאחרון כבר לא היה הגרסה הבלעדית של
יהדות אשכנז במזרח אירופה, היו חלוקות
חדות בין חסידים ומתנגדים כמעט בכל
הקהילות הגדולות, וחלוקה זו השפיעה על
נוסחאות התפילה בבתי הכנסת השונים

בעיר. והמשיכו להתפלל בנוסח אשכנז על פי מנהגים קדומים. (Adin 26, 2016)

נוסח ספרד: הנוסח הספרדי הוא נוסח תפילה שהיה מקובל בתנועת החסידות במזרח אירופה, הנוסח הספרדי אינו נוסח סטנדרטי, יש אנשים הנוטים יותר לנוסח הספרדי, ויש הנוטים יותר לנוסח האשכנזי.

ספרי התפילות אינם שונים בהרבה בבסיס התפילה, זה נקרא ספר תפילה סדור, הוספר תפילה יומי, ספר מחזור, הוא מיועד לחגים ולאירועים מיוחדים. (גבאי, 1981, 106)

הבדלים במסורות תפילה בין מוסלמים ליהודים

התפילה באיסלאם היא בשפה הערבית בלבד, בעוד התפילה ביהדות היא בעברית ובארמית או בכל שפה אחרת עם ארמית.

עמודי התווך והתנאים של נוסחת התפילה שנקבעה על ידי שליח אלוהים מוחמד באסלאם לא השתנו, בניגוד למונח תפילה ביהדות, שהמשיך להתפתח עד לניסוח תפילת הטבילה. (بن ميمون, 2009, 1)

חובה על מוסלמי בעת תפילה לכסות את ערותו רק בבגדיו, ואין חייב ללבוש בגדים ספציפיים, ואילו היהודי חייב ללבוש את טלית התפילין, והכובע בעת התפילה. (שם, 4-5)

- מספר התפילות באסלאם הוא חמש תפילות ביום, בניגוד ליהודים והוא שלוש תפילות ביום, ומספר היחידות של כל תפילה שונה מאחרות באסלאם.

- נדרש באיסלאם להשלים את התפילה שזמנה חלף כשהיא נזכרת במלואה, ביהדות להשלים תפילת איחור הוא לחזור ניסוח של תפילת הטבילה פעמיים במהלך התפילה הבאה.

- תפילה באיסלאם היא חובה לכל מוסלמי זכר, נקבה מוסלמי, מבוגר, תפילה ביהדות היא חובה לגברים בלבד.

- תפילת קהילה באסלאם מחייבת את הקריאה לתפילה לפנייה ולאחר כן, את האיקאמה, הקיבלה באיסלאם היא לכיוון הכעבה, באשר ליהדות, אין קריאה לתפילה, והקיבלה היא כלפי אלקודס אל-שריף.

- תפילה אסלאמית כוללת על עמידה, השתחוות, והשתטחות בכל רקע, ואין התפילה פסולה, ביהדות התפילה היא ישיבה או עמידה רק בקריאת נוסח הטבילה, ואין בה רקאות. (שם, 6-8)

הוראות תפילה יהודיות:

אחת המסורות הרווחות בתפילה בקרב היהודים היא שהם חוזרים על דברי מנהיג הנוכחים בפורום הדתי. למשל, אם הוא אומר «שבח לאל», הנוכחים עונים «שבח לאל».

אם הקורא אומר:

- "נושענו עתה, אנו מתחננים אליך, אלוהינו", אזי המתפללים חוזרים על מה שאמר ראשם בעצרת הדתית באומרו: נושענו, כעת אנו מתחננים אליך, אלוהינו. (אנגל, 2004, 32)

מעשרה גברים יהודים בוגרים,

אינה תקפה ללא נטילת ידיים לגבי הנוסע שאינו מוצא מים, עליו לעשות ככל יכולתו להשיגם, גם אם זה מתעכב בחצי שעה בערך, ולאחר מכן להשלים נטילת ידיים עד שיקיים את התפילה, אך אם לא מצא מים. הוא יכול להשתמש בעפר, אבנים או נסורת כדי לטהר את ידיו. (מאק, 2006, 121)

הוא צריך לתאר את רגליו ולא להפריד ביניהן. וצריך לחשוב שהוא עומד בידי מלך מלכי המלכים ואדון רבותי, וזה חלק מגינוני התפילה שהמתפלל מוריד אבריו ארצה ומצביע בלבו לשמים בכוונה. ואינו מרים את קולו כי אלוהים יודע הכל נסתר, הנחת היהודים טלית על ראשם בזמן התפילה היא סימן של יראת שמים וכבוד בפני הקב"ה. יש יהודים המכסים את ראשם בכל עת, וזו מסורת השוררת בקרבם ואינה עניין של חובדתית (אידל, 1993, 286)

מנגינות ומוזיקה בתפילה היהודית

כלי נגינה - מקומיים או שאולים - שימשו בתפילה היהודית, ותפילה זו נערכה באזורים לא יהודיים. התפתחות זו באה לאחר דיונים בהלכה, שהושפעו מתפילות נוצריות בכנסיות, וכלים אלו שימשו בפזמונים, בעיקר במרחבים פתוחים. (תורג'מן, 1987, עמ' 10)

כיוון התפילה

אם הוא עומד מחוץ לארצו לקיים תפילה, יפנה פניו אל ארץ ישראל ויתבונן

בירושלים, בית המקדש וקודש הקדשים. אם יעמוד בארץ ישראל, ישוב פניו לירושלים ויתבונן בבית המקדש ובקודש הקדשים. אם עמד בירושלים, היה מפנה פניו לבית המקדש ומביט גם בקודש הקדשי. (שם, מאק, 164, 2002)

דוגמאות מעשיות לפסוקים מהקוראן

הקדוש

1- {أَنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا} (الأحزاب 56)

(הנה אלהים ומלאכיו יתפללו בעוד הנביא. המאמינים התפללו בעדו וברכו אותו בשלום) (הקראן בעברית, תרגום ריבלין, פסוק עובדי האליל, 56).

פירוש הפסוק: בפסוק הקדוש הזה יש כבוד לנביא עליו השלום, כלומר, אלוהים שיבח אותו והזכיר שלו בתיאורים היפים אצל המלאכים, על כך אמר, (הנה אלהים ומלאכיו יתפללו בעוד הנביא).

אלוהים אמר (המאמינים התפללו בעדו וברכו אותו בשלום), במובן, ונצטוונו להתפלל על הנביא מוחמד עליו שלום, וברכות בסיום התפילה, אוי, אלוהים, ברוך את מוחמד ואת משפחת מוחמד, כמו ששלחת ברכות על אברהם ועל משפחת אברהם. (الطبري, 270 هـ, ص 109)

משמעות הפסוק הוא ברכה, לא

התפילה המשפטית החובה על המאמינים. המילה תפילה גם באת במשמעות "יום כיפור" "המאמינים התפללו בעדו וברכו אותו בשלום" משמעותו היא קריאת אלוהים

למאמינים להתפלל על הנביא מוחמד, עליו השלום.

ניתן לומר שריבלין הצליח להגיע למשמעות האמיתית של מונח התפילה של הקוראן הקדוש.

۲- {هُوَ الَّذِي يُصَلِّيْ عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ لِيُخْرِجَكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا} (الأحزاب ۴۳)

(הוא אשר יתפלל בעדכם וגם מלאכיו להוציאכם מצלמות לאורה ורחום הוא למאמינים). (שם, פסוק עובדי האליל, ۴۳)
פירוש הפסוק: אלוהים מפיץ זיכרון יפה עליכם של הוי עבדי אלוהים באמירה **(להוציאכם מצלמות לאורה שה' כלומר מלאכי אלוהים קוראים לך; יוציא אותכם מחוסר האמונה אל האמונה, ורחום הוא למאמינים)**

משמעות התפילה בפסוק זה היא רחמים, כלומר אלוהים הוא ששלח את רחמיו על עבדיו. (المصدر نفسه, ص ۲۰۳)
המתרגם הצליח להעביר את התרגום לעברית במדויק של אוצר המילים של הטקסט הקוראני, על כך, המתרגם השיג את הקונוטציה הנכונה של מונח תפילה.

۳- {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرُبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَارَىٰ حَتَّىٰ تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ وَلَا جُنُبًا إِلَّا عَابِرِي سَبِيلٍ حَتَّىٰ تَغْتَسِلُوا} وَإِنْ كُنْتُمْ مَّرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِّنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَامَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفْوًا غَفُورًا} (النساء ۴۳)

(המאמינים, אל תגשו להתפלל ואתם שכורים עד אם תדעו את אשר תאמרו, ולא טמאי קרי, אם לא בהיותכם עובדים בדרך, עד אם תתקצו. אך כי תהיו חולים או בדרך או בבוא איש מכם מעשות צרכיו או בבואכם אל הנשים ולא תמצאו מים, ולקחתם לכם חול דק מן הדק ושפשפתם (בו) את פניהם וידיכם, כי אלהים מוחל וסולח). (שם, פסוק הנשים, ۴۳)

פירוש הפסוק: אל תתקרב לתפילה, אל תתפלל בזמן ש אתם שיכורים , כדי שתדעו מה אתם אומרים בתפילותיכם, ואתם אומרים את אשר ציווה אלוהים לעשות. (المصدر نفسه, ص ۳۱۰)
משמעות התפילה בפסוק זה היא תפילת החובה בכל חוקיה על המאמינים .

לגבי תרגום הפסוק לעברית, ניתן לומר ש המתרגם השיג את משמעות המונח תפילה, המילה (תגשו), היא ביטוי פיגורטיבי שמשמעותו להגיע או התקרב .
۴- {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ} الجمعة (۹)

» המאמינים פאשר יקרא לתפלה ביום הקהל ואצתם אל זכר אלהים. ” (שם, פסוק יום שישי, ۹).

משמעות התפילה כאן היא הקריאה, ופיוש הפסוק, שאלוהים קורא למאמינים לתפילת יום שישי, כש האימאם יושב על הדוכן לקיים את דרשת יום שישי, תגובתם של המאמינים לקריאת יום שישי לתפילה נוכחת בלב המאמינים ולא בפעולת ההליכה.

יום הקהל שם בדוי ליום בו היהודים מתאספים לעריכת תפילות יום שישי **(תפילת קהל)**, לפי פירוש (תמ) הוא כינוי ליום ש בני ישראל התאספו בו בירושלים בחג הסוכות לאחר שנת השמיטה לשמוע מפי המלך את קריאתו בתורה לעיני כל העם, לפי פירוש (תנ) יום שהוקדש לביצוע משימות מסוימות, בספר דברים נזכר יום מתן תורה בשם יום הקהל: **"ככל הדברים אשר דבר ה' עמכם בהר מתוך האש ביום הקהל"** (דברים ט ١٠) יש קהילה יהודית ביום הזה על מנת ליצור שיתוף פעולה אפקטיבי לחיות חיים יהודיים מאמינים, כי למשל אדם יהודי חייב להתפלל את תפילתו בקבוצה של לא פחות מעשרה אנשים, אז זה היה נקרא בשם **יום הקהל** במקום **יום ששי**.

המתרגם הצליח להעביר את משמעות התפילה ואת תוכן הפסוק באופן קרוב לטקסט המקורי של הקראן הקדוש .
٥-- {وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ} (البقرة ٤٣)

(תפילה ופזרו לאביונים וכרעו עם הכורעים) (שם, פסוק הפרה, ٤٣)

פירוש הפסוק: זכרו שהיהודים והצבועים נהגו להורות לאנשים לקיים תפילות והוצא זכאת, אך האנשים לא עשו זאת, ולכן אלוהים ציווה עליהם להתפלל עם מוסלמים המאמינים באלוהים ושליחו מוחמד עליו השלום. (الطبري، مصدر سابق، ص ١٧٩)

המתרגם בתחילת הפסוק הצליח להעביר את משמעות האמיתית של מונח **תפילה**, **כתפילה משפטים חובה על כל המאמינים**, אבל המתרגם לא הצלח לתרגם כמה מילים המשיגות את משמעות הפסוק.

תרגום הפועל **וערכו** בתחילה הפסוק לא הבהיר בהקשר של הפסוק, צריך על המתרגם להשתמש בפועל **ביצוע**, הפועל הזה תמיד בא להתייחס לביצוע חובה מסוימת, כמו ב (לביצוע מצווה) גם היה עדיף לומר (נתנו צדקה, במקום ופזרו לאביונים) כי הפועל נתן נכון מהפועל פיזר כי זה נותן משמעות של פזרנות ובזבז .

٦- {خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ} (التوبة ١٠٣)

(קח מהונם צדקה, למען תטהר אותם ותזכרם בה, והתפלל בעדם, כי תפלתי מבטח להם, ואלהים שומע ויודע) (שם, פסוק טאובא, ١٠٣)

פירוש הפסוק: אמר אלוהים הכל יכול, לזכרו של הנביא מוחמד, שה' יברך אותו ויעניק לו שלום: הו מוחמד, קח מכספי אלה שהתוודו על חטאיהם. וחזרו ממנו (צדקה המטהרת אותם), מטומאת חטאיהם (ומטהרים אותם בה), אלוהים אמר: זה יגדל אותם ויעלה אותם ממדרגות אנשי הצביעות למדרגות הכנות, אלוהים אמר: **(תפלתי מבטח להם, ואלהים שומע ויודע)** משמעותו, תפילותיך ובקשת הסליחה שלך מהווים ביטחון עבורם, ואלוהים שומע

את תפילותיך אם אתה מתפלל עבורן
(الأصفهاني، مصدر سابق، ٢٠١٣، ص ٣٨٥)
המונח **תפילה** בפסוק זה מיוחס
לנביא מוחמד עליו השלום, מונח תפילה בא
במשמעות **ברכה**.

המתרגם לא הצליח להשגת
משמעות המונח **תפילה** בתרגום פסוק זה,
הוא היה צריך לתרגם מונח תפילה זה,
(**ברכה, במקום תפילה**) .

٧- { أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ
وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ } (البقرة ١٥٧)

(**אלה ישאו ברכה מאת אלהיהם ורחמם**
ואלה הם המאשרים בדרך) (שם, פסוק
הפרה ١٥٧). פירוש הפסוק: משמעות "**אלה**
ישאו ברכה מאת אלהיהם ורחמם", הלל
ורחמיו של אלוהים עליהם, תפילות ורחמים
על הסובלנים .

כלומר, עובדי ה' הסבלניים יקבלו
סליחה וברכות ה', כלומר (יסלחו להם).
(المصدر نفسه، ٢٠١٣، ص ٣٠٦)

מילה תפילות המופיעה בפסוק
הקדוש במשמעות «**ברכה**» המתרגם
הצליח להעביר את המשמעות הנכונה שלו
והקרובה לקוראן הקדוש. פסוק זה בא גמול
תמורה על סבלנותם של המאמינים, לכן
ניתן לומר שהמתרגם הצליח לתרגם את
הפסוק ולהעביר את משמעות המונח תפילה
בצורה מדויקת.

٨- { حافظوا على الصلوات والصلوة
الوسطى } (البقرة ٢٣٨)
(**שמרו את התפלות והתפלה התיכונה**)
(שם, פסוק הפרה, ٢٣٨)

היא נקראה **תפילת התיכונה** כי היא
באה בין היום ללילה. הדגש היה על שימור
התפילה התיכונה, לא תפילות אחרות, כי זו
התפילה הטובה ביותר.

תרגומי המפרשים מאשרים שזו
תפילת השחר החובה, לא תתקיים על ידי
כל המאמינים כי הם ישנים, ולכן הדגש
בא לשמר את **תפילת התיכונה**, היא סביר
ביותר.

ישנן אמונות נוספות שזו תפילת
מנחה, כי היא באמצע ארבע התפילות
היומיות, שחר וצהריים מצד אחד, ושקיעה
וערב, מצד שני. (المصدر نفسه، ٢٠١٣، ص
٢٧٣)

המתרגם הצליח להעביר את
משמעות מונח תפילה בצורה מקובלת וקרוב
לטקסט המקורי של הקוראן הקדוש.

מסקנות

המתרגם נתקל בקשיים בהתמודדות עם
מושגי מינוח תוך תרגום טקסטים של הקוראן
הקדוש לעברית, בגלל המבנה התרבותי של
שתי השפות כמו כן, צוין כי המתרגם לא
הצליח לדבוק בתוכן המונח האסלאמי בעת
תרגומו לעברית בחלק מהפסוקים, והשיג
את המשמעות בפסוקים אחרים.

המתרגם נתקל בקשיים מסוימים
בהעברת תרבות שפת המקור לנמען, בשל
חוסר העניין שלו בתרבות שפת המקור.

המתרגם היה צריך להבין את הקונוטציה
המדויקת של המונח מכיוון שהם טקסטים
דתיים רהוטים, כדי שהוא יוכל להעביר
שלו לשפת היעד.

המתרגם אימץ את התרגום המוסרי בתרגום פסוקי הקוראן הקדוש, מבלי לקחת בחשבון את רהיטותו של הקוראן הקדוש. המתרגם תרגם כמה מונחים דתיים לפי דעה שגויה, בניגוד למה שנאמר בקוראן הקדוש.

המתרגם ריבלין לא הצליח להבין את המשמעויות הנכונות של המונחים המשפטיים של הדת האסלאמית.

المصادر العربية

القرآن الكريم

- ابو جعفر، الطبري، جامع البيان في تأويل القرآن، بلاد فارس ٢٧٠ هـ.

- الراغب الاصفهاني، المفردات في غريب القرآن، دار المعرفة، بيروت، ١٩٦٥، مؤرشف من الاصل ٢٠١٣.

- د. مهدي علي، عبد الصاحب، موسوعة مصطلحات الترجمة، ط١، الشارقة، جامعة الشارقة، ٢٠٠٧.

- موسى بن ميمون، كتاب التثنية، شرائع الصلاة، اورشليم، ٢٠٠٩.

המקורות העברית

תנ"ך, בעברית. ישראל, ١٩٧٤.

אברהם אבן שישן: המילון החדש: הוצאת קרית-ספר: בע"ס: בשבעה כרכים: ١٩٧٩.

אברהם וינרוט, מהותה של תפילה ומהותו של זמן, סיני קלט, ٢٠٠٧, אלבק, חנוך:

אהרן גבאי, "מיפוי נוסחי התפילה", המעין סב (ד) (תמוז תשפ"ב), עמ' ١٩٨١. חנבאל מאק, ותפילות, הוצאת

ראובן, מס, ירושלים, ٢٠٠٦. יוסף יואל ריבלין, תרגום הקוראן בעברית, הוצאת דביר, הדפסה רביעית, ١٩٧٨. יצחק משה אלבוגן, ניסוח התפילה בישראל בהתפתחותה ההיסטורית, תל אביב: הוצאת דביר, ١٩٧٢; הוצאת כנרת זמורה-ביתן דביר, ١٩٨٨. משה אידל, התפילה בכבלת פרובנס, חרבית סב, ١٩٩٣. עזרה פלישר, לקדמוניות תפילות החובה בישראל, תרביץ נט, ١٩٩١.

רפאל תורג'מן, אופייה של לשון התפילה וחיבתו של מסורות העדות בשימור הנוסח הקדום של התפילה, מורשתנו ב, ١٩٨٧, עמ' ١٠٥-١٠٩.

שלמה, קלמן רייף, דרכו של מחקר התפילה היהודית, דברי הקונגרס העולמי למדעי היהדות השמיני, ג, ١٩٨١.

מקורות לוועזיים:

Epstein, Morris. All About Jewish Holidays and Customs. Ktav Publishing House, 1959.

Greene, Arthur et al., Talking about Torah and Prayer: Spiritual Teachings from Around the Magid Table, Jewish Spotlight, 2013.

History of Jewish Prayer. Archived from the original on 5 June 2011. Retrieved 12 March 2009.

Steinsaltz, Adin (2000). A Guide to Jewish Prayer (First American Paperback ed.). New York: Schocken Books, 2016.